

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **A. H.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2015, č. j. 5 A 2/2015 – 34,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který žalobce spatřoval v přípisu ze dne 18. 12. 2014, č. j. MSP-1312/2014-OD-DOH/3, jímž se žalovaný vyjádřil k žalobcově stížnosti proti postupu předsedy Nejvyššího správního soudu.

[2] Městský soud žalobce vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč, na což žalobce reagoval žádostí o osvobození od soudních poplatků a současně městskému soudu zaslal vyplněný formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“. Městský soud poté žalobce vyzval, aby konkretizoval, z jakých prostředků hradí nutné výdaje, a aby v případě, že žádá o plné osvobození od soudních poplatků, sdělil, o jaké

zvlášť závažné důvody svou žádost opírá, a existenci takových důvodů doložil. Na tuto výzvu žalobce odpověděl podáním ze dne 23. 4. 2015, v němž zejména tvrdil, že náklady na zdravotní pojištění za něj hradí úřad práce a to, kdo hradí ostatní nutné náklady, vyplývá z přílohy, kterou městskému soudu zaslal.

[3] Usnesením ze dne 29. 5. 2015, č. j. 5 A 2/2015 – 34 (dále jen „napadené usnesení“), městský soud žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal. V odůvodnění poukázal na text § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a konstatoval, že je na účastníku řízení, aby tvrdil a doložil nedostatek prostředků, kvůli nimž nemůže poplatek zaplatit. V souzené věci však žalobce ani přes opakovanou výzvu úplný obraz o svých majetkových poměrech neposkytnul. Žalobce neuvedl žádné příjmy ani majetek a taktéž nevysvětlil a nedoložil, jakým způsobem získává prostředky nezbytné pro svou obživu, také nekonkretizoval, zda a jaký majetek vlastní. Tvzení, kterými žalobce odůvodnil svou žádost o osvobození od soudních poplatků, nepostačovala podle městského soudu k tomu, aby mohlo být žalobcově žádosti vyhověno. Závěrem městský soud podotkl, že podmínky práva na odpor podle čl. 23 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), kterým žalobce odůvodňoval svou žádost, zjevně nebyly naplněny.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž namítal, že v řízení před městským soudem nejednal zákonný soudce, nýbrž soudce vyloučený. Stěžovatel měl za to, že se městský soud nevypořádal se všemi jeho tvrzeními uvedenými v žádosti o osvobození od soudních poplatků, například s tvrzením: „...protože je dlouhodobě nezaměstnaný díky svévoli soudců a státního aparátu (např. 2T 95/2008 OS Vyškov a další) od roku 2009 a proto nemá žádný finanční příjem, ještě jednou, žádný finanční příjem“. Domníval se, že majetkové poměry v žádosti tvrdit nemusel, neboť jasně uvedl, že z majetku nemá žádný příjem; majetkové poměry u stěžovatele nemají na osvobození od soudních poplatků vliv a všechny potřebné náležitosti žádosti na výzvu městského soudu doplnil. Stěžovatel taktéž trval na tom, že doložil podklady k tvrzení, že jsou naplněny podmínky k uplatnění čl. 23 Listiny. S projednáním kasační stížnosti bez nařízení jednání nesouhlasil.

[5] Stěžovatel současně podal podnět k zahájení kárného řízení s předsedkyní senátu městského soudu JUDr. Evou Pechovou a soudkyněmi Mgr. Alenou Krýlovou a JUDr. Danou Černou, neboť tyto soudkyně dle jeho názoru zneužily moc a zákony k jinému účelu, než pro který slouží. Stěžovatel taktéž vznesl námitku podjatosti celého rozhodujícího senátu městského soudu, což odůvodnil tím, že soudkyně tvrdily, že stěžovatel lže a uvádí soud v omyl, neboť podmínky pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků neshledaly.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, jelikož povinnost zaplatit poplatek má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností. Ze stejného důvodu se v nyní souzené věci neuplatní ani § 105 odst. 2 s. ř. s. o povinném zastoupení advokátem (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Kasační stížnost je tedy přípustná.

[8] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[9] Ve věci samé rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s. bez nařízení jednání. Podle citovaného ustanovení nařizuje Nejvyšší správní soud jednání pouze ve dvou případech - provádí-li dokazování nebo považuje-li to za vhodné. V projednávané věci Nejvyšší správní soud dokazování neprováděl a neshledal ani žádné jiné důvody, pro které by bylo vhodné jednání nařídit. Samotná žádost účastníka o nařízení jednání v souladu s judikaturou zdejšího soudu takovým důvodem není (viz rozsudek ze dne 15. 11. 2005, č. j. 8 Aps 1/2005 - 82, publ. pod č. 932/2006 Sb. NSS).

[10] Jádrem posuzované věci je to, zda městský soud pochybil, když stěžovateli na základě jeho žádosti nepřiznal osvobození od soudních poplatků. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *„[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.“* Břemeno tvrzení o nepříznivé majetkové situaci přitom tíží výlučně žadatele. Není na soudu, aby z vlastní iniciativy vyhledával skutečnosti, které by žádost o osvobození od soudních poměrů odůvodňovaly (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS). Nevěrohodnost či neúplnost tvrzení stěžovatele ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků vylučuje, aby bylo žádosti vyhověno (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 – 88, publ. pod č. 1962/2010 Sb. NSS).

[11] V řízení před městským soudem stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků dne 9. 2. 2015 a svou žádost odůvodnil tím, že je dlouhodobě nezaměstnaný díky svévoli soudců a státního aparátu, a proto nemá žádný finanční příjem. Ve formuláři *„Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“*, který je datován dnem 31. 7. 2014, vyplnil zcela pouze pasáž o osobních a rodinných poměrech. Stěžovatel neuvedl žádné příjmy a tvrdil, že nemá vyživovací povinnosti či jiné dluhy. Dále poukázal na to, že ze svého a manželčina majetku nemá žádný příjem, aniž by tento majetek specifikoval.

Údaje o výdělkových a majetkových poměrech manželky neuvedl s tím, že „*manželka se nesoudí*“. Mezi jiné okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození od soudních poplatků (bod X. formuláře), zařadil to, že jedná podle čl. 23 Listiny.

[12] Dne 10. 4. 2015 městský soud vyzval žalobce, aby upřesnil, z jakých prostředků hradí nutné výdaje (např. výdaje na stravu, ošacení, osobní hygienu, zdravotní péči, případně náklady na zdravotní pojištění), a aby v případě, že žádá o plné osvobození od soudních poplatků, sdělil, o jaké zvlášť závažné důvody svou žádost opírá, a existenci takových důvodů doložil (č. 1. 22 spisu městského soudu). V reakci na to žalobce ve svém podání ze dne 23. 4. 2015 uvedl, že náklady na zdravotní pojištění za něho hradí pracovní úřad a že odpověď na otázku, kdo hradí nutné výdaje, je podrobně rozvedena v dokumentu „*Žaloba proti usnesení ČR- Nejvyšší správní soud v Brně č. j. 10As 194/2014 - 45 ze dne 9. října 2014*“. Závažným důvodem pro podání žádosti bylo podle žalobce to, že on sám jedná podle čl. 23 Listiny a že právo v České republice selhává od podzimu 1992 a stát nemá morální ani zákonné právo žádat za nefungující službu peníze po občanu ČSFR. Přílohou k podání ze dne 23. 4. 2015 zaslal městskému soudu kopii „*Potvrzení o době vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání*“ vydaného dne 2. 10. 2014 Úřadem práce České republiky – krajská pobočka v Brně, kopii „*Potvrzení o době vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a o poskytování podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci*“ vydaného dne 14. 2. 2011 Úřadem práce ve Vyškově i shora zmiňovanou „žalobu“ proti usnesení Nejvyššího správního soudu. Na základě specifikovaných podkladů dospěl městský soud k závěru, že jsou stěžovatelova tvrzení nepostačující, a proto jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků nevyhověl.

[13] Nejvyšší správní soud konstatuje, že podklady, jimiž stěžovatel svou žádost o osvobození od soudních poplatků odůvodnil, jsou neaktuální. Z datace formuláře potvrzení plyne, že byl vyplněn více než půl roku před tím, než stěžovatel podal žádost o osvobození od soudních poplatků. Potvrzení vydaná úřady práce pak dokládají, že stěžovatel byl v době od 18. 1. 2011 do 2. 10. 2014 veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, aniž by mu byla vyplácena podpora v nezaměstnanosti či podpora při rekvalifikaci; nelze z nich však zjistit, zda tento stav trval i v době, kdy stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelova tvrzení, jimiž svou žádost podložil, jsou taktéž nekonkrétní a nepodložená. V „žalobě“, na kterou stěžovatel poukazoval, je uvedeno, že „*pokud jeden z manželů není schopen hradit nezbytné náklady, přejímá tuto povinnost druhý partner*“, a současně zde stěžovatel tvrdil, že „*movitý či nemovitý majetek nebude rozprodávat pod cenou, aby získal finance na zaplacení neústavních (vyděračských) poplatků*“. Ze shora citovaného lze dovodit, že je stěžovatel vlastníkem movitých i nemovitých věcí a jeho manželka má příjmy, z nichž hradí nezbytné náklady stěžovatele. Stěžovatel však tyto skutečnosti nijak nekonkretizoval a blíže nedoložil. S tvrzením stěžovatele, že své majetkové poměry tvrdit nemusel, přitom nelze souhlasit, neboť z § 36 odst. 3 s. ř. s. jednoznačně plyne povinnost žadatele náležitě doložit, že dostatečnými prostředky nedisponuje. Pouhé tvrzení stěžovatele o jejich nedostatečnosti nepostačuje. Požaduje-li stěžovatel, aby byly jeho vlastní náklady přeneseny na stát, musí svůj požadavek náležitě podložit. Neúplná, nekonkrétní a neaktuální tvrzení nemohou odůvodnit výjimečné beneficium, jakým úplné osvobození od soudního poplatku podle současné právní úpravy bezesporu je. Nejvyšší správní soud proto přisvědčuje názoru městského soudu, podle něhož byla stěžovatelova tvrzení,

pokračování

kterými odůvodnil svou žádost, zcela nepostačující. Zároveň nelze souhlasit se stěžovatelem v tom, že se městský soud nevypořádal s jeho tvrzením o absenci příjmů, neboť i toto stěžovatelovo tvrzení postrádá jakoukoliv bližší konkretizaci.

[14] Odůvodňoval-li stěžovatel svou žádost o osvobození od soudních poplatků tím, že jednal podle čl. 23 Listiny, pak tento názor nemůže obstát. Využití práva na odpor lidu podle čl. 23 Listiny přichází v úvahu pouze tehdy, pokud dochází k odstraňování demokratického řádu lidských práv a základních svobod a zároveň je znemožněna činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 Ans 9/2007 – 197, publ. pod č. 1717/2008 Sb. NSS). Podmínky předvídané čl. 23 Listiny zjevně nejsou splněny v situaci, kdy se jednotlivec domnívá, že o jeho podání mělo být rozhodnuto jiným způsobem nebo že zákonem stanovené soudní poplatky jsou příliš vysoké.

[15] Nejvyšší správní soud dále podotýká, že podle § 8 odst. 5 s. ř. s. musí být námitka podjatosti uplatněna do jednoho týdne ode dne, kdy se účastník o podjatosti dozvěděl. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Stěžovatel spatřoval podjatost soudkyň městského soudu v tom, že z odůvodnění napadeného usnesení plyne, že stěžovatel uvedl městský soud v omyl a jeho tvrzení byla lživá. Napadené usnesení přitom bylo stěžovateli doručeno fikcí dne 19. 6. 2015 (viz č. 1. 35 spisu krajského soudu) a námitku podjatosti uplatnil až společně s podáním kasační stížnosti dne 3. 7. 2015 (viz č. 1. 18 spisu Nejvyššího správního soudu). Námitka podjatosti nebyla vznesena v zákonné týdenní lhůtě, a proto k ní Nejvyšší správní soud nepřihlížel. Pouze na okraj zdejší soud poznamenává, že z odůvodnění napadeného usnesení vyplývá pouze to, že jsou stěžovatelova tvrzení neúplná, blíže nekonkretizovaná, a tudíž nepostačují k učinění závěru o naplnění podmínek podle § 35 odst. 3 s. ř. s. K pravdivosti stěžovatelových tvrzení se městský soud nikterak nevyjadřoval.

[16] Závěrem je možné konstatovat, že stěžovatel opětovně žádá o osvobození od soudních poplatků v soudních řízeních vedených před krajskými soudy i před zdejším soudem. Své žádosti odůvodňuje a dokládá podobně, ne-li totožně jako v nyní souzené věci, a soudy jej opakovaně vyrozumívají o tom, že jsou jeho tvrzení neúplná a nekonkrétní, a tudíž jeho žádostem nemůže být vyhověno (srov. např. usnesení zdejšího soudu ze dne 29. 7. 2015, č. j. 9 As 144/2015 – 44, ze dne 7. 7. 2015, č. j. 2 As 136/2015 – 39, nebo ze dne 1. 7. 2015, č. j. 7 As 158/2015 – 36). Má-li stěžovatel skutečný zájem na tom, aby bylo vyhověno jeho žádostem o osvobození od soudních poplatků, pak by měl věnovat pozornost odůvodnění soudních rozhodnutí vydaných v jeho věcech a formulovat své žádosti dostatečně konkrétně tak, aby si soudy mohly učinit úplný a věrohodný obraz o jeho osobních, majetkových i výdělkových poměrech.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[17] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, a proto ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. rozsudkem zamítl.

[18] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nemá. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka - žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. srpna 2015

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu